

ЗАМАНЫ

Газета издается на балкарском языке с 1924 года

Интернет-версия: gazeta.zamankbr.ru

КЪАБАРТЫ-МАЛКЪАР РЕСПУБЛИКАНЫ
ПАРЛАМЕНТИНИ ЭМ ПРАВИТЕЛЬСТВОСУНУ ГАЗЕТИ

ВРЕМЯ

ГАЗЕТА ПАРЛАМЕНТА И ПРАВИТЕЛЬСТВА
КАБАДИНО-БАЛКАРСКОЙ РЕСПУБЛИКИ

ЖЫЙЫЛУУ

Кёп фатарлы юйлени эм жолланы кырулушлары инфраструктураны кырау бла бирге этиледу

Къабарты-Малкъарны Башчысы **Казбек Кокков** Россей Федерацияда регионланы айнытуу жаны бла правительстволу комиссияны президиумуну жыйылыуна къатышканды. Ол Россейни Правительствосуну Председателини орунбасары **Марат Хуснуллини** таматалыгында бардырылганды. Анда регион программаланы кезиуло эсептери чыгарылганды эм жол кырулушуну айнытууну соруларына къаралганды.

Вице-премьер Къырал Дума 16 июнда административ тыйгычыланы азайтууга бурулган законопроектни ючюнчю окууду къабыл кегенин билдиргенди. Энди Градостроительный кодексде кырулушуну бардырыча 32 жумуш белгиленди. Тенгледирчирча айтсак, алгын бу иште 90-

дан артыкк оюлашуу жумушла этилирге керек эдиле, башка ведомстволаны къошакк излемлери эсге алынсауа, аланы саны 136-га дери да жетерге болганды.

- Биз кесибизге оюмдан башлап жеринден тепдирилмеген ырысхыны регистрация этиуге дери кырау-кырулуш циклини къысхартырга борч салабыз. Юлгоке беш этаплы юйно алсак, аны ишлерге мурад этиуден башлап эм кырулушуну тындырыуга дери, орталыкк эсеп бла айтханда, 5 жыл чаклы бир заман кетгенди. Энди, сойселе, ол болжалны 18 айга къысхартырга онг барды, - дегенди ол.

Казбек Кокковну буйругу бла Къабарты-Малкъарда миллет проектлени чекперинде толтурулган кёп фатарлы юйлени эм жолланы

кырулушлары инфраструктураны кырау бла бирге бардырылады. Ол тийрелени компллек халлы айнууларын жалчытады.

«Къоркыуусуз эм качествену жолла» миллет проектте кере буйыл республикада 100 километрден артыкк регион жолла, Нальчикде да аланы 13 километри хайырланууга берилликдиле. Тышында жарыктыкк беруу 37 километр чаклы бир жоллада жарашдырылыккыды, жаяу баргана ётоу 192 жер кыраллыккыды. Жашау журтладан 513 минг квадрат метр кийирилликди. Кёп фатарлы 64 юй ишлене турады. Ырахат шахар болууланы жарашдырыу проектте кере 40 муниципал кыралыуда 32 жамауат кенглики эм 89 арбаз тийрени тапландырыккыдыла.

Къабарты-Малкъар Республиканы кырал саугаларын беруиуну юсюнден Къабарты-Малкъар Республиканы Башчысыны УКАЗЫ

Саулык саклауу айнытууга уллу кыйын салгандары эмда бийик профессионал усталыклары ючюн

Къабарты-Малкъар Республиканы Сыйлы грамотасы бла саугаларга

КЪУЛБАЙЛАНЫ МАДИНА МУХАЖИРОВНАНЫ – Къабарты-Малкъар Республиканы Борчлу халда медицина страхованияны жер-жерли фондуну директоруну борчлу халда медицина страхованияны кырау жаны бла орунбасары;
Къабарты-Малкъар Республиканы сыйлы врачы» деген ат атарга

ДУДАРОВА Фатимат Тембулатовнага – Къабарты-Малкъар Республиканы Саулык саклауу министрствосуну «Онкология диспансер» кырал бюджет саулык саклауу учреждениасыны радиотерапия бёлюмюно радиотерапевт врачына

СОН Валерий Михайловичге

– Май муниципал району «Ара район больница» кырал бюджет саулык саклауу учреждениасыны анестезиолог-реаниматолог врачына

УРУСОВА Инета Юрьевнага – Къабарты-Малкъар Республиканы Саулык саклауу министрствосуну «Республикалы клиника больница» кырал бюджет саулык саклауу учреждениасыны кырау-методика бёлюмюно таматасына, методист врачына

ШОГЕНОВА Ирина Барасбиевнага – Къабарты-Малкъар Республиканы Саулык саклауу министрствосуну «Республикалы клиника больница» кырал бюджет саулык саклауу учреждениасыны пульмонология бёлюмюно таматасына, пульмонолог врачына.

Къабарты-Малкъар Республиканы Башчысы **К. КОКОВ**
Нальчик шахар, 2021 жылны 17 июню, № 69-УГ

ИШЧИ ТЮБЕШИУ

Регионну социал бёлюмюню бла экономикасын айнытууну амаллары бла борчлары сюзюлгендиле

КъМР-ни Башчысы **Казбек Кокков** республиканы Правительствосуну къаууму бла бу кюнде бардырган жыйылыуда Пятигорскда СКФО-ну социал-экономика айныууна жораланып, Россейни премьер-министри **Михаил Мишустинни** башчылыгында ёткен кенгешни эсептери сюзюлгендиле. Жыйылыуга КъМР-ни Правительствосуну председатели **Мусукланы Алий**, аны биринчи орунбасары **Муаед Кунжиев**, экономиканы айнытуу министри **Рахайланы Борис**, курортла эмда туризм министри **Мурат Шогенцуков**, жер эмда ырыскы бла байламлы халланы министри **Аслан Тохов**, КъМР-ни Айнытууну корпорациясы таматасы **Чочайланы Ахмат** къатышхандыла.

Казбек Кокков регионга салынган муратланы бла борчаланы тура этгенди. Бюгонлюке Россейни Правительствосу Шимал Кавказны айнытууну стратегиясын 10 жылга жарашдыра турганын билдиргенди. Документде шарт борчла салынадыла эмда регионда жашаганагга магналды

болган битеу жумушлары толтурууну мадарлары белгилендиле. СКФО-га кирген субъектле жуукк заманда айныуу стратегия планларын жарашдырырга эмда берирге, алада бек алга тамамланлыкк ишлени бла проектлени да кергюзторге керекдиле.

Казбек Кокков экономика эл молкде бла туризмде таянып айнытууга керек болганын чертип айтханды. Регионну стратегиясында ол бёлюмлени айнытуу жаны бла мадарла кергюзторге керекдиле дегенди. Регионда

инвестициялагга ахшы онгла кырау эмда инфраструктураны ишлеу бла энчи иелиле ахчаларын салырга иш – стратегияда белгиленген этиуни тамамлауу баш амалыды, деп чертгенди.

Республиканы Башчысы регионну айнытууну стратегиясына къошарча оюмланы хазырларга эмда инвесторла бла хайырлы ишлеуно къошакк амалларын жарашдырырга буюрганды.

**КъМР-ни Башчысыны бла
Правительствосуну
пресс-службасы.**

Бипдириу

Эгеруиуну жау чыракларынын жандырыу — онлайн маталда

Жыл сайын **22 июнда** «Эгеруиуну жау чыраклары» деген битеумиллет акция ётеди. Саулал Россейде Улуу Ата журт урушун кезиунде бизни мамыр жашауубуз ючюн жанларын бергенлени эсере, кече жау чыраккыла жандырыладыла. Бу жол акция онлайн халда бардырылыккыды. Хар адам да анга деп бир сом бёлюрге болуукду. Ол ахча уа Улуу Ата журт урушун ветеранларыны медицина жумушларына къоштырылыккыды. Терде болганыча, акция 21 июнюн 22 июнюнга ёткен кечесинде бардырылыккыды.

Дагыда ол кюн 12:15 сагатад бир минутну шотуру болуукду. Республикада жашагана Нальчикни ара орнында – Ленин проспекте – диктор И.Л.Кириловну ауазы бла бир минутну шотуру башланганы юсюнден билдириуну эшитирикдиле.

22 июнда КъМР-ни артистлери бла жырчылары Эгеруиуну бла бушуу этиуну ююнине аталган концертте къатышырыккыдыла. Ол да онлайн халда бардырылыккыды. Анга КъМР-ни Культура министрствосуну энчи сайтында кыраарга болуукду (<https://mk.kbr.ru/>).

Бу бушуулу ююнине аталып «Къызыл къарампил» Битеуроссей акция да бардырылады. Анга, хар заманда, «Хорламны волонтерлары» тири къатышырыккыдыла. Ала значокланы республиканы муниципал районларына бла шахар округларына жиберликдиле, ала артда аланы жаяр ючюн. Битеу жыйылган ахча бизни кыралда болган урушланы бла къазоатланы ветеранларын тынгылы медицина болуушукк бла жалчытууга берилликди. Анга «Тёлюени эслери» деген жандоурлуук фонд себеплик этеди.

Къабарты-Малкъар Республиканы Башчысыны «Къабарты-Малкъар Республиканы жеринде бийик хазырлыккыны низамын кийириуну эмда жангы коронавиреус инфекцияны (2019-nCoV) жайылмазы жаны бла къошакк мадарла этиуну юсюнден» 2020 жылны 18 мартында чыгарылган 19-УГ номерли Указына тюрлениуле кийириуну юсюнден

Къабарты-Малкъар Республиканы Башчысыны УКАЗЫ

1. Къабарты-Малкъар Республиканы Башчысыны «Къабарты-Малкъар Республиканы жеринде бийик хазырлыккыны низамын кийириуну эмда жангы коронавиреус инфекцияны (2019-nCoV) жайылмазы жаны бла къошакк мадарла этиуну юсюнден» 2020 жылны 18 мартында чыгарылган 19-УГ номерли Указына былай тюрлениуле кийирирге:

а) 2-чи пунктда:
«100-ден кёп болмасын» деген сёзлени «**50-ден кёп болмасын**» деген сёзлеге алышындырырге;
былай айттым къошарга: «Тюрлю-тюрлю жыйылыулагга, къууанчлагга къатышханланы санына салынган чек кырал органланы оноулары бла бардырылган ишлеге къатышырыккыды.»;

б) 2.8-чи пунктну жетинчи абзацын жангыдан былай жазарга: «ишленгенли, граждан-право келишимле бла алынганланы араларында иште очно журюгенли санын не къадар азайтуу жаны бла мадарла этерге, ол санда смен бла ишлеуно низамын, жумушакк графикни кийириуу бла. Жамауат транспортад бир жолга кёп адам журюмезча, ишчи жерледе да аслам адам болмазча мадарла этерге, ол санда иште чыгынуу

заманларын белгилеу, ишчи жерлеге аз къауум болуп башабаша заманда ётууну кырауу бла.»;

в) 5-чи пунктну сегизинчи абзацын жангыдан былай жазарга: «штадта болган ишчилени санын **30 процентден кёп болмазча ёлчемге** жетдирирге, аланы санына граждан-право келишимлеге кере ишленгенли, **65 жылдан таматаланы эмда юйден чыкмай турууча ауруулары болганыланы** (2-чи номерли къошакк) къошарга, онг болганы къадар, узаккъан ишлерча амалга кечюрюрге.

Власть органланы, организациаланы ишлерин жалчытууу бла байламлы болган адамла, энчи предпринимательле, саулукк саклауда ишленгенле, оператив штабны оноуу бла Къабарты-Малкъар Республикада коронавиреус инфекцияны жайылууну тыйууу эмда анга контроль этиуу бла керешгенле ол оноуга кирмейдиле (узаккъан ишлериклени саны белгиленген заманда жангы коронавиреус инфекциядан дарман салдыргана эсге алынмайдыла).».

2. Бу Указ **2021 жылны 19 июндан** башлап кючюне киреди.

Къабарты-Малкъар Республиканы Башчысы **К. КОКОВ**
Нальчик шахар, 2021 жылны 17 июню, №70-УГ

ОНОУЛАШУУ

Ал жанында – республикада право низамны жалчытыу

Казбек Коков право низамны жалчытыу жаны бла дайым ишлеген координациялы кенгешни эмда Къабарты-Малкъар Республикада Экономика эм жамауат къоркъуусузлукну советни жыйылыуларын бирге бардырганды. Аны ишине КъМР-ни Правительствосуну председатели Мусукланы Алий, КъМР-ни Башчысыны Администрациясыны таматасы Мухамед Кодзоков, баш федерал инспектор Тимур Макоев, право низамны сакълаучу эмда надзор органланы, күч структураланы, министрстволаны оноучулары, муниципал къуралыулары администрацияларыны башчылары къатышандыла.

Жыйылыуда «Къоркъуусуз эмда тынгылы жолла», «Жашау журтла бла шахар болум», «Экология» миллет эмда федерал проектлени жашауда бардырыуу амаллары сюзюлгенди. Докладла бла транспортну эм жол миолкно министри Аслан Дышеков, къурулушну эм ЖКХ-ны министри Алим Бербеков, табийгат байлыкъланы эм экологияны министри Шауаланы Илс сёлешгенди.

Аслан Дышеков билдиргенге кёре, аварияланы азайтуу эмда ала кёп болган жерлени ачыкларуу жаны бла белгиленген ишлени чеклеринде 300 метрден артык жерге буруула, 400 метрге къол тутуула салынгандыла, кнопканы басып чакъырчыра светфорла, чыракъла да орнатылгандыла. «Кавказ» трассаны Экинчи Чегемден башлап Нальчикке кирген

жерге дери, Бахсанда, Урванда Аушигерни къабакъ эшиклерине дери, Аушигерден Къашхатауга дери кесеклерине тынгылы ремонт этилип башалганды.

Юч участкада жолланы тёт ызыкъланы этиу жаны бла проект да толтурула турады. Чегемде паркны тапландыруу жаны бла ишле барадыла, 2022 жылда жети муниципалитетни айбатландыруу жаны бла проектни къолгъа алырга хазырлай турадыла.

Республиканы Башчысы тамамланыла турган ишлени качественларына, аланы

ёлчелерине, хайырланырга бериллик заманларына контролну кючлендирге буюрганды. Жууаплы министрстволаны бла администрацияланы башчыларыны эслерин ырахат болумла къуарга кереклине бурганды. «Ол бюгонлюкде социал политика болганын подрядчиклеге анылатарга тийишлиди. Сабийле айтат жерде ёсселе, дунягъа да ол кёзден къарайдыла. Ала ойнарча майданчыкъла, парка, жауу жолчукъла – ала барысы да ариу, тынгылы, кёп жыллагъа жетерча

болурга керекдиле. Подрядчикле битеу ол ишлени тюз да кеслеринеча тынгылы этерге борчлудула», дегенди Казбек Коков.

Коронавирус инфекцияны къоркъууун азайтуу жаны бла къошакъ мадарланы сюзюуге да энчи эс бурлганды. Роспотребнадзору КъМР-де Управлениасыны башчысы Жирслан Пагов республикага тышындан келгенле барысы да алгъаракъладан окуна анкеталаны толтурурга керек болганын, ол санитар-карантин контролну жалчытырга болушургуун эсгертгенди. Ала дагыда юч кюнню ичинде лаборатор тинтилууден ётерге эмда аны эсеплерин къырал жумушланы бир портална салырга тийишлиди.

Жирслан Пагов республикада корона-вирус бла байламлы тохташдырылган низамгъа бузукълук этгенле 196 протокол жарашдырылганын, судле тазир салыну юсюнден 106 оноу чыгъарганын да билдиргенди.

Жыйылыуда дагыда тюремелен чыкъганланы юслеринден да сёз барганды. Аны юсюнден КъМР-ни урунуу эмда социал къоруула министри Асанланы Алим, Нальчик шахар округу администрациясыны башчысы Таймур Ахохов билдириуле этгенди. «Финанс пирамидаланы» къурауа къажау не мадарла этилгенлерин юсюнден а КъМР-де ич ишлени министри Василь Павлов бла Россейни Банкны Юг управлениасыны таматасыны орунбасары Алла Храпунова сёлешгенди.

МУНИЦИПАЛ САГЪАТ

Сёлешуу баш магъанасы – жер-жерледе прививка этиуу халы

Къабарты-Малкъар Республиканы Башчысы Казбек Коков төрели «муниципал сагъатны» бардырганды. Тюбешууге КъМР-ни Правительствосуну Председатели Мусукланы Алий, КъМР-ни Башчысыны Администрациясыны таматасы Мухамед Кодзоков, аны орунбасары Марат Хубиев, КъМР-ни саулукъ сакълау министри Рустам Калибатов, муниципал къуралыулары администрацияларыны оноучулары къатышандыла.

Баш магъаналы соруугъа, республикада вакцина салыуа къаралганды. Марат Хубиевни айтыуна кёре, къыска кезиуу ичинде къыралда коронавиреу бла аругъанланы саны 30 процентге кёбейгенди. Республикада дарман салдыргъанланы саны къыралдан эсе 2,5 кереге азыракъды, ол а арууну теркирек жайлыууна къоркъуу чыгъарады. Ол белгиленича, сентябрде дери жамауатча вакцина этиуу битеурессей кёрюмдюлеге жетдирге керекди. Вице-премьер регионда дарман салдырыча битеу болумла къуралганын белгилегенди: «Поликлиникалада 50 артык прививка

пунктла ачылгандыла, 35 мобильный бригада барды, ала организациялагъа эм эшикге чыгъарга онглары болмагъанлагъа келедиле. Республикада юч вакцина да барды».

КъМР-ни саулукъ сакълау министри Рустам Калибатов билдиргенча, коронавиреу жукъгъан арууну озуу тюрленгенди, аллай болумну 80 процентинде индиялы штамм бла жугъуу эсленеди. Арууну инкубациялы кезиуу тюрленгенди, ол къыйыныракъ озады, ишни жыл санда болган адамла кёбюрек жугъадыла. Министри айтыуна кёре, ёсюу ахыргы ыйыкъда бютюн болганды, аны бла бирге кислород изленген саусузла кёбейгенди. Аланы ёпкелеринде заранлыкълу уллуду, вирус дарманлагъа тёзюмлю болганды эм къыйын багъалды.

Бу сорууну сюзюну эсеплерине кёре, Казбек Коков былай дегенди: «Бюгонлюкде госпитальлада саусузланы 90 проценти чакълы бири кислород бла турадыла, аллай хал шёндюге дери болмаганды. Удурукъла, дарманла, оборудование бла да жалчытырыкъбыз, къолайыбыз барды.

Алай биз вирус кесин къалай жюрютюрююн билмейбиз. Жууап бирди – вакцина салдыртыу».

Къабарты-Малкъарны Башчысы жер-жерли администрацияланы таматаларына коронавиреу жукъгъан арууну болдумазча, ол жайылмазча этерге эм иммунизация амалланы бардырырга чакъыргандыла. «Бюгон окуна жерлеригизге къайтханлай эллени таматаларына асламлы жыйылуула болмазлыкъларын эсгертсегиз сюеме. Аныларга тийишлиди: эпидемиялы болум чеклеу амалланы тешерге къыйгъанда, биз аланы кетергенбиз. Алай бюгон хал башады.

Аны ючюн биз алгъадан окуна чекленууни кийиребиз, уллу хатала болмазча», деп эсепленгенди Башчы.

Алай бла «муниципал сагъатны» чеклеринде муниципал къуралыулада миллет проектлени кезиуу эсеплерине да эс бурлганды. Шимал-Кавказ федерал округу социал-экономика айнытуу соруула жаны бла геуюрге кюн Пятигорскда бардырылган кенгешни эсеплерине кёре, Казбек Коков РФ-ни Правительствосуну жарашдыра турган округу айныууну стратегиясыны мурдоруна салынырыкъ регионну аллында турган борчланы белгилегенди.

ОПЕРАТИВ ШТАБ

Повесткада – жукъгъан арууну тыярча эм ол жайылмазча мадарланы жашауда тамамландырыу

Къабарты-Малкъарны Башчысы Казбек Коков видеоконференция халда республикада коронавиреу жукъгъан арууну болдумазча амалланы бардырыу эм аны жайлыууна контрол этген Оператив штабны кенгешни къураганды. Регионда шёндюгюле санитар-эпидемиология болумну эм медицина учреждениланы ишлерин юсюнден докладларын КъМР-де Роспотребнадзору таматасы Жирслан Пагов, КъМР-ни саулукъ сакълау министри Рустам Калибатов да окугъандыла.

Быйылны 16 июнунда коронавиреу инфекция жукъгъан 24541 болум ачыкъланганды, 23800 адам аягы юслерине болгандыла, ауушханла 479-дула. Республиканы лабораторияларында 560 миңден артык тестирование бардырылганды. Госпитальлада медицина болушлукъну 162 саусуз аладыла, реани-

мациялада 39 аругъан бардыла.

Ишлей турган эки госпитальны ундурукъ къолайлыгы 190 жерди. Амбулатор багъыуда 529 саусуз турадыла. Республикада дарман салдыргъанланы саны 43925 адамды, вакцинацияны экинчи урумун 32371 инсан ётгенди, ол битеурессей кёрюмдюледен эки кереге азды. КъМР-де вакцинацияны 50 пункту, 36 тышына чыгъып ишлеген бригада бардыла.

Рустам Калибатов билдиргенге кёре, госпитальга жатханланы эм коронавиреу бла байламлы терк болушлукъ берген службаы чакъыргъанланы саны ёсгенди, арууну озганы да тюрленгенди. Министр белгилегенча, инкубациялы кезиуу къысхаракъ болганды, аруу къыйын озады, реанимация саусузла кёбейгенди, жукъгъанланы араларында уа жаш эм орта жыл сандагы адамла асламдыла.

Асламысында жугъуу коронавиреуни индиялы штаммы бла болады, аны ышанлары кеслерин алай бек билдирмейдиле, эсепде саусузла ёпкелеринде уллу заранлары бла келедиле. Ол дагыда вирус дарманлагъа тёзюмлюрек болганын белгилегенди, аны ючюн а багъылгъан да къыйын этеди.

Казбек Коков: «Бусагъатда аруу алай терк ёсменликке, ыз кесин билдиргенди. Эпидемиология болумну осалгъа айланганы жерин тапса, бизге шарт жол карта керекди: къыйсы кезиуде къыйсы госпитальны ишлетсе, анда урунурга къыйсы специалистле ётдюроледиле». Башчы Правительствогъа госпитальны медицина ишчилерини хакъларын тёлера, дарманла эм оборудование алынырча финанс къыстырыкъ этиу амаллагъа эс бурурга буюрганды.

КъМР-ни Башчысыны бла Правительствосуну пресс-службасы.

БЕЛГИЛЕУ

Айырмалы медиклеге – махтаулык, сыйлы грамотала, ыспас кыагытла

Россейде Медицинада ишлегенлени кюннюно аллында КъМР-ни Парламентинде саулык сакълауда бет жарыкылы ишлеген, жетишимле болдурган врачланы сауыгалау болганды. Къууанчлы жыйылыну спикер **Татьяна Егорова** бардырганды. Ол, белгиленгенлени алгышлай, медицина эм сыйлы, аны бла бирге уа жууалпы усталык болганын чертгенди.

- Не заманда да анга халкъда улуу хурмет этилгенди. Адам улугъа медицинача артыкъда бек керек болган жукъ да жокъду дегенди бурун заманланы философларын дан бири. Бу сөзле магъналарын тас этмегенди. Ол угъай, аланы кертиликлерине тюшонгенбиз, дегенди ол.

Татьяна Борисовна медикле адамны тууган кезиунден башлап жашаууну узунлугунда саулууга ючюн жууаплылыкны сезгенлерин чертгенди. «Ол тынч тойюлдо. Алай сиз аны бет жарыкылы толтурасыз, берген антыгызга кертиликлей къаласыз. Аны уа ахыр кезиуде, сизге бютунда кыйын ишни толтурурга тюшген заманда, бютунда сезгенбиз», дегенди ол.

Спикер медиклени коронавире жукъган аурууга кыажау иште кыйыларын да белгилегенди. «Бу кезиуде пандемиягъа

кыажау кюрешни ал сартларында болганысыз. Кесигизни жашауугъа кыажау, саулуугуугъа кыажау улуу болганына да кырамай, башхаланы сакълаганысыз, вирус андан ары жайылмазына кыолдан келгенни этесиз. Сизни профессионал билмигиз, иш келлююгюгюз жашауубуз керти да ышангылы адамланы кыолларында болганына ийнандырады», дегенди спикер.

Ызы бла сауыгалау башланганды. Ол кюн медиклени улуу кыауумуна Парламентини Сыйлы грамотасы берилгенди. Аланы ичинде ара район больницаланы баш врачлары, медицина бөлүмлени таматалары, участкалы терапевтле, анестезиолог-реаниматоло

логла да бар эдиле. Парламентини баш сауыгасына тийишли болганыны арасында Бахсан шахарны бла Бахсан районну ара больницасыны медресстрасы Негерланы Нажабат да барды. Саугаланганланы алгышлай, Татьяна Борисовна алагъа жангы жетишимле, кеслерине, юйорлерине да саулык, ырахматлы жашау тежгенди.

Къууанчлы жыйылыуга спикерни орунбасары **Мурат Карданов**, Уруну, социал политика эм саулык сакълау жаны бла комитетни башчысы **Хусейн Кажаров**, аны орунбасары **Владимир Безгодко** да къатышандыла. Ахырында медикле спикер эм депутатла бла суратха тюшгенди.

Председателини Ыспас кыагыты берилгенлени арасында уа Черек районну ара больницасыны медресстрасы Негерланы Нажабат да барды.

Саугаланганланы алгышлай, Татьяна Борисовна алагъа жангы жетишимле, кеслерине, юйорлерине да саулык, ырахматлы жашау тежгенди.

Къууанчлы жыйылыуга спикерни орунбасары **Мурат Карданов**, Уруну, социал политика эм саулык сакълау жаны бла комитетни башчысы **Хусейн Кажаров**, аны орунбасары **Владимир Безгодко** да къатышандыла. Ахырында медикле спикер эм депутатла бла суратха тюшгенди.

ТИКАЛАНЫ Фатима.

Документле

Къабарты-Малкъар Республиканы Правительствоосуну 2020 жылда ишни юсюнден отчётуну юсюнден

Къабарты-Малкъар Республиканы Парламентини **БЕГИМИ**

Къабарты-Малкъар Республиканы Конституциясыны 100-чю статьясыны 1-чи кесегини «Г-2» пунктуна тийишлиликде Къабарты-Малкъар Республиканы Правительствоосуну 2020 жылда ишни юсюнден Къабарты-Малкъар Республиканы Башчысы сюзюуге

берген отчётуну тынгылап, Къабарты-Малкъар Республиканы Парламентини **БЕГИМИ** Къабарты-Малкъар Республиканы Правительствоосуну 2020 жылда ишни юсюнден отчётунда кёрюзюлген шартланы эсге алыргъа.

Къабарты-Малкъар Республиканы Парламентини Председатели **Т.ЕГОРОВА**
Нальчик шахар, 2021 жылны 17 июню, №326-П-П

Аталаны Жабирни жашы Жамалны «Заман» газетни баш редактору кыулугундан эркин этиуге ыразылык берюну юсюнден

Къабарты-Малкъар Республиканы Парламентини **БЕГИМИ**

Къабарты-Малкъар Республиканы Правительствоосуну Аталаны Жабирни жашы Жамалны «Заман» газетни баш редактору кыулугундан эркин этиуге ыразылык берюну юсюнден письмосуна (№20-2/1-4276, 11.062021) «Къабарты-Малкъар Республиканы Парламентини юсюнден» Къабарты-Малкъар Республиканы Законуну 8-чи статьясыны 22-чи пунктуна эмда «Заман» газетни редакциясыны Къабарты-Малкъар Республиканы Парламентини 2012 жылда 27 ноябрьде чыгарылган 1325-П-

П номерли Бегиими эмда Къабарты-Малкъар Республиканы Правительствоосуну 2013 жылда 17 апрельде чыгарылган 224-рп номерли буйругу бла къабыл кёрюлген Уставыны 6,1-чи пунктуна тийишлиликде къарап, Къабарты-Малкъар Республиканы Парламентини **БЕГИМИ**

1. Аталаны Жабирни жашы Жамалны «Заман» газетни баш редактору кыулугундан эркин этиуге ыразылык берирге.
2. Бу Бегиими Къабарты-Малкъар Республиканы Правительствоосуну жиберирге.

Къабарты-Малкъар Республиканы Парламентини Председатели **Т.ЕГОРОВА**
Нальчик шахар, 2021 жылны 17 июню, №327-П-П

Хафиц Мухамед Мусабиевични «Адыгэ псалгэ» газетни баш редактору кыулугундан эркин этиуге ыразылык берюну юсюнден

Къабарты-Малкъар Республиканы Парламентини **БЕГИМИ**

Къабарты-Малкъар Республиканы Правительствоосуну Хафиц Мухамед Мусабиевични «Адыгэ псалгэ» газетни баш редактору кыулугундан эркин этиуге ыразылык берюну юсюнден письмосуна (№20-2/1-4275, 11.062021) «Къабарты-Малкъар Республиканы Парламентини юсюнден» Къабарты-Малкъар Республиканы Законуну 8-чи статьясыны 22-чи пунктуна эмда «Адыгэ псалгэ» газетни редакциясыны Къабарты-Малкъар Республиканы Парламентини 2012 жылда 27 ноябрьде чыгарылган 1325-П-П

номерли Бегиими эмда Къабарты-Малкъар Республиканы Правительствоосуну 2013 жылда 17 апрельде чыгарылган 224-рп номерли буйругу бла къабыл кёрюлген Уставыны 6,1-чи пунктуна тийишлиликде къарап, Къабарты-Малкъар Республиканы Парламентини **БЕГИМИ**

1. Хафиц Мухамед Мусабиевични «Адыгэ псалгэ» газетни баш редактору кыулугундан эркин этиуге ыразылык берирге.
2. Бу Бегиими Къабарты-Малкъар Республиканы Правительствоосуну жиберирге.

Къабарты-Малкъар Республиканы Парламентини Председатели **Т.ЕГОРОВА**
Нальчик шахар, 2021 жылны 17 июню, №328-П-П

Къайгырыу

Журналистлени эркинликлерини юсюнден баргъанды сёз

Чечен Республикада Россейни Журналистлерини союзуу правленини башчысы **Владимир Соловьев** Шимал Кавказны журналист организацияларыны таматалары бла кезиулю жыйылыну бардырганды. Аны ишине бизден **Шауаланы Разият** да къатышанды. Ары келгенле «Вся Россия» фестивалыгъа ха-

эм башха соруулары сюзгенди. - Башында сагъынылган соруула бизни ишибизде баш магъананы тутадыла. Быйыл «Вся Россия» деген юбилей форумуну бийик даражада ётдюрюрге керекбиз. Анга хар региондан да журналистле къатышурга керекди. В. Путинни буйругу къалай толтурулганына энчи

сакъланмагъандыла. Ол сорууну энчи контрольда тутарыгъызын излейме, - дегенди В. Соловьев. Ызы бла Шауаланы Разиятны Россейни Журналистлерини союзуу эм бийик сауыгасы «Честь. Достоинство. Профессионализм» белги бла сауыгалагъанды. Чечен Республиканы миллет политика, басма эм информация министрствосуну атындан ыразылык кыагыт да берилгенди.

Жыйлыудан сора Ахмат-Хаджи Кадыров атлы Халкъла аралы «Алтын къалам» деген конкурсда хорлагъанланы сауыгалау байрам ётгенди.

БАЙТУУГЪАНЛАНЫ Исмаил,
РФ-ни Журналистлерини союзуу келечиси.

зырларыну, РФ-ни Президентини Владимир Путинни журналистлени эркинликлерини сакълау буйругу къалай толтурулганын

эс бёлрююгюню излейме, нек дегенде, кыралны кёп жерлеринде бардырылган митингледен журналистлени эркинликлери

20 ИЮНЬ – МЕДИЦИНАДА ИШЛЕГЕНЛЕНИ КЮНЮ

«Коронавирусдан дарман салабыз, бизге келалмазганланы юйлерин жокълайбыз»

Медицинада ишлегенлени кюню 1980 жылда тохташдырылганды. Аны төрели июнь айны ючюнчю ыйык кюнүнде белгилейдиле. Совет Союзун замандан келген байрам Россейде да бек мағаналыладан бирине саналады. Ол чакыда хар регионда, шахарда, районда да бу сферада ишлей, айырмалы болган специалистлени хурметлейдиле, алагы ырызлыкларын билдирдиле.

Бююн мен да сизни аллай айырмалы коллектив бла танышдырырга суюме. Ол Чегемни район больницаасыны Каменкадагы амбулаториясыды. Анга 2010 жылдан бери Гемуланы Аминат таматалык

этеди. Аны кюлунда ондан артык адам ишлейдиле.

Коллективни юсюнден жазарыбызны уа эллиле тилегендиле. Ала бизге билдиргенге кере, филиалны ишчилери COVID-19 вирус бла кюрешде уллуга гитчеге да тохтаусуз болушкандыла. Халларын осалырак кертгенлени тийишли тинтилуеге ашыргандыла, дарман бла жалчыхандыла.

Шендю амбулаторияны эсебинде 3100 адам барды. Аладан сабийле 520 боладыла, тиширула – 917, кыалганла уа эр кишиледиле. Филиалны иши кыалай барганыны юсюнден биз Гемуланы Аминат бла ушакъ бардырганыбыз.

- Аминат, медицина бла кьадарыгызыны байлап сайлаган усталыгыгызыз бла кьачандан бери ишлейсиз?

- Медицинага 1996 жылда келгенме. Алгга Шалушкада, 2001 жылдан бери уа мында тишируланы саулыкларына кьараган специалист болуп ишлейме. Филиалны юсюнден айтханда, терапевтибиз, педиатрыбиз, стоматологубуз да бардыла. Гитче медицина персонал да жетишеди. Хар бири да ишлерин суйген, билген адамладыла деп таукел айталыкыма. Башха специалистте да, чакъырасакъ келип, приёмла бардырадыла.
- Бююнлюкте картотекага кере

адамла асламында кьаллай аурууладан кьыйналадыла?

- Асламы жюрек аурууладан кьыйналадыла. Алай, жарсыуга, онкология да бек жайылып барады. Бир 10 жыл алгга болумну алып кьарасакъ окьуна, хал осалга кетгенине тюшонесе. Алгын абадан телю ауруучу эсе андан, шендю жаш телюде да кенг жайылган зат болуп кьалганды. Бююнлюкте участкабызда алай ауруган 12-жыллык кьызчык да барды.

- Бу арт жылда COVID-19 бла байламлы ишиги кьалай кьуралганыны юсюнден айтсагызыз эди.

- Ауруганла бек кеп эдиле. Сабийчиклени окьуна аймаганды бу ауруу. Сау-сузланы КТ-га да ашырып турганбыз аз кьоркьуу эс-легенлей окьуна. Нек дегенде бу вирус ахырына дери тинтилип бошалмаганды эм бир-эки кюнден кесин кьалай торлю кьорготторюн алыкьын билген кьыйынды.

Ол себепден дарман бла, башха керекле бла да тынгылы жалчыхтылып эдик. Жарсыуга, кеслери алларына юйде дарман этерге кюрешгенде да болгандыла. Больницага барырга суймегенлеге уа багып, аяклары юслерине салганыбыз.

Жыл сан бла алып кьараганда, ал кезиуде абадан кьауум ауруганды, арта уа жаш адамла да терк-терк кьыйналып башлагандыла. Шендю уа былайды деп айтырча туююлду. Кьаганакьага да кьатылганды ол. Аланы тестле бла ачыкьаганды. Не медет, елгенлерибиз да болгандыла. Осложненияла кепледе тюбегендиле.

- Мен эсегенден, ковидден ауруган эр кишилени асламында тамырларында кьан юйюшгеле боладыла эм аны ахыры жарсыуу бошалады... Аны сьылауу неведи?

- Хау, тамбла больницадан чыгарга хазырлап турган адамлада да ол бек кеп тюбегенди. Алай болмаз ючюн врачла дарманла да бердиле. Не амал, нек эсе да, болушмайды.

- Шендю вакцинация бардырылады. Сиз аны юсюнден не зат айталыкьсыз? Учактогда кеслери алларына келгенле бармыдыла дарман салдырырга?

- Хау, келедиле. Биз барыбыз да этдиргенбиз. Бери келалмазганланы юйлерине барабыз. Юч торлю дарманыбыз барды. Вакцинадан сора халлери осалга кеттене болмагандыла. Жаланда кьоллары бир кесек аурутуп кьыйналганла бар эдиле.

- Аны этдирге жарамган адамла кьайсыладыла?

- Вакцинада болган бир торлю кьошакьга аллергиялары бар эсе, жаланда ол кезиуде эркин этилмейди дарман салдырырга.

- Амбулаторияны жалчыхтылынуу кьалайды бююнлюкте?

- Пандемия башланып кьалды ансы, «Саулык сакьлау» деген миллет проектни чеклеринде филиалыбызны иги да жалчыхтыр акьыл бар эди. Ара район больницабызны таматасы Елена Коква ол жанына бек сакьды. Не кереклигиз барды, айтыгыз уялмай дегенлей, онг болган кьадардан жаны бла да болушханлай турады. Сау болсун.

Бююнлюкте онкология аурууланы алдан ачыкьлау ишге аслам эс белюнеди да, райондагы жангы рентген техника барды да. Аны элге жиберирге кьачан да хазырдыла. Кесигиз ангылагандан, не аурууну да алдан ачыкьлауу мағанасы бек уллуду.

- Тамбла профессионал байрамыгызызды. Биргеизге ишленгенле кьаллай алгыш айтырга суюсиз?

- Жашауун медицина бла байламлы этген хар инсан да жууаплы ызын сайлаганды да, мындан ары да бет жарыкьты уруна, суйген усталыкларын ары-мазларын тежейме. Борчубуз уллуду. Барыбызга да тезюмлюк берсин Аллах!

ТАППАСХАНЛАНЫ
Аминат.

«Сабийлик муратыма жетгениме ыразыма»

Биттирланы Светлана Нальчикде Геронтология арада терапевт болуп ишлейди. Аны билимиллигини, саусулага сакьлыгыны юсюнден кепледен эшиттенме. Медиклени профессионал байрамларыны алында анга тюбеп, жашаууну, ишини юсюнден да ушакъ эттенме.

- Света, врачла солуу, байрам кюнле жокьдула, кечеле бла да ишлерге тюшеди. Аны айта келгеним, ыразымыса сайлауунга?

- Хау, бир такыйкьага окьуна сокуранмаганма. Медицина – мени сабийлигимни жарыкь умуту эди. Муратым толганына, саусулага болушалганыма ыразыма.

Мен Республикалы клиника больницада УЗИ-де да ишлейме. Билемисе, саусууну неси кьыйнаганын терк ачыкьлап, аурууну тюз тохташдырсам, кьуанчымы айтып ангылатырга кьыйынды. Ишимден ма алай бла зауукьлык табам. Эрттенликке суйюп келеме. Баям, манга аны ючюн ышанадыла таматала, саусула да. Ол а бек багьалды манга.

Мен Геронтология араны юсюнден да бир-эки сьез айтырга суюме. Бери кьуру Нальчикден угьай, саулай республикабыздан да келедиле кеслерине бакьдырырга. Ала мында халга, аш-сууга, багыу амаллагы да ыразы болуп кетедиле. Анга ала-ны махтау сьезле жазганылары да шагьатды. Ол а башчыбызны, коллективбизни игиликлеринден деп таукел айтырга болуукьма. Керти окьуна, мында билимли, уста специалистте, кьайгырыуу врачла, медсестрала да ишлейдиле.

- Ушагыбызны жангы жукькьан ауруу жайылып, кеплени кьыйнаган эмда жарсытхан кезиуде бардырабыз. Сен акьыл этгенден, бююнлюкте жамуат бегире неге эс буруга керекди?

- Бек алгга саулуугуна уллу келю болмазга тийишлиди. Мен коронавирсуу жангы торлюсюн аны ючюн хорлаялмаганыбызга тюшонюпме. Кьалай бир айтылып турады дарман салдырыгызыз, алайсыз болуп туююлду деп. Кепле аны сансыз этип кьоядыла. Ол а неге келтир

генин барыбыз да керебиз.

Хар адам да саулуугу ючюн бек алгга кеси кьайгырырга керекди. Бир заты кьыйнамай эсе да, ол жыл сайын анализлерин берсе, кесине игиди. Ауруганлай а врачла барырга тийишлиди. Аны бош айтмаймы: бизни адамларыбыз ахырларына жетгинчи кеслерине кьаратырга суймейдиле. Анга жаланда бир юлго келтирсем да тамам сунама. Бир эр киши билегим кьыйнады, жиклерим, суюклерим да ауруйдула деп келеди. Тинтип кьарасакъ – аны уа ючкюнгюлак инсулугу! Мычыймай терк болушукь тапдырган машина бла кардиология арага ашырабыз. Кьалай сау кьалганына энтта да сейир этеме.

Андан сора да, кепле, Интернетте айтылганга ийянып, кеслери алларына дарманла алып ичедиле. Жарсыуга, ол бек жайылыпды. Аны ахыры уа аман бла бошалады.

- Шендюго медицинаны болууну не багьа бераллыкьсыз?

- Медицина бир жеринде турмайды, жангы амалла, шендюго

аппаратура, оборудование да жарашдырыладыла. Бизни республика да арт заманда аланы кеп санда алганды. Энци иели медицина арала да ачылгандыла. Аны айта келгеним, аурууну терк да, тюз да тохташдырырга онгла бардыла. Ол кьууандырады.

- Хар нени да билген кьыйынды, алай врач а бютон кеп билирге керекди. Медицина литературадан сора, башха киталаны окьурга заман табаламысыз?

- Бизни телю китап окьурга юйренгенденденди. Аны себепли, заманым аз эсе да, аласыз болмаймы. Журналланы, газетлени да окьуйма, «Заманыбызны» да бек жаратама, сау болугуз анга кьыйын салганла барыгызыз да.

Болсада медицина темага энци эс буруга тюшеди. Арт кезиуде «Тук-тук, сердце!» деген чыгарманы тауусханма. Аны автору врач-кардиолог Йоханнес Хинрих фон Борстельди. Бу киталны жаланда докторла окьурукь сунмагызыз. Ол суратлау халда жазылганды. Кимге да хайырлыды. Жашаууну, саулуукьну

да юсю бла кеп затха тюшондуреди.

Андан сора, Анджель Либини «Меня спасла слеза», Френсис Скотт Фицджеральдны «Новые мелодии печальных оркестров» деген чыгармаларын жаратама.

Бош заманында юйюруме да кьобюрек эс буруга кюрешеме. Жаш студенти, кьыз а жетинчи классда окьуйду да, аны дерслерине да болушам. Дагыда кьартларыбызны кьатдарында да кьобюрек болугура итинеме.

Ушакьны ХОЛАЛАНЫ
Марзият бардырганды
Суратны автор алганды.

ПРОЕКТ

Финанс билимлерине кыоша

Россейни Банкны финан окуулукук жаны бла бардырылган онлайн-дерслерине Кыбарты-Малкьардан быйыл битеу орта школла кыатышхандыла. Аланы саны 235 болады. Саулай кыралда ол төртюнчю жерди, СКФО-да бла ЮФО-да уа – биринчи, деп билдиргендиле финан учрежденианы республикада бөлүмюндөн.

Школчула битеу да төрт мингге жууук лекцияга тынгылагандыла. Проектте эс бургьанланы саны уа 68,5 мингден артык болганды. Анга кыатышханлагыа кредитлени, страхование этиуню, налогланы, пенсияга ахча жыйууну, киберкьоркьюсузлуккуну жорукларыны, бизнесге финан амалланы, инвестицияланы, ахчаны жюрютуоно юсюндөн

көп магьаналы информация берилгенди.

«Белгилсича, бу проектте Россейни бар субъектлери кыатышдыла. Кыбарты-Малкьарда школланы бары да кыошулганларды себепли республика алчылары санына тыошгенди. Аны бла бизде финан окуулукуккуну айнытууда энтта да бир тынгылы атлам этгенди», - дегенди Банкны бөлүмюно башчысыны орунбасары **Балаланы Расул**.

Эсге сала айтсак, финан окуулукуккуну дерслерин Банк 2017 жылда бардырып тебирегенди. Билим беруу курс жаз башындагы эмда кюздеги сессияладан кыуралады. Бу проектни юсюндөн толу информация www.dni.fg.ru сайтда барды.

Тинтиле

Кыургьак ак суусунга сют дерге жараймыды?

Бююнлюкде тюкенледе «сют» деген жазыуу бла кьадар зат сатылганын кьорюге боллуккунда. Алай аланы бир-бирлерини ачинде уа биз сабийлигибизден билген зат угыай, белгисиз ак порошок – кыургьак сют кыуюлуп болады.

Кыургьак сютню ийнек сютден этедиле. Алай болурча аны энчи оборудованиада, кесин да 150-170 градус иссиликде кыургьаксытадыла. Россельхознадзорну Кыбарты-Малкьарда референт арасында айтанларыча, «Сютню эмда сют продукцияны кьоркьюсузлуккуну юсюндөн» техника регламент кийирилгени бла кыургьак сютден этилген продукцияга керти сют дерге жарамайды.

Быйыл ведомствону лабораториясына былай продукцияны көп тюрлюлеринден (сют, тво-

рог, ряженка...) оналты проба келгенди. Химия-токсикология бөлүмюно специалистлери аланы жик жиги бла тинтгендиле. Иммунофермент анализни тамамлаганда «Сухое молоко-ИФА» реагентлени хайырлангандыла.

Бу тест продукция сагынылган регламентге нечик келишгенин шарт кьорюзтеди. Алайды да, тинтилген продукцияны төртую кыургьак сютден этилгени тохташдырылганды.

Сютню эмда андан жарашдырылган продукцияны качество сун эмда кыурамын билирге сюе эсегиз, сагынылган лабораторияга барырга боллуксуз. Аны адреси: **Нальчик, 9 май орам, 1**, «Россельхознадзорну Кыбарты-Малкьарда референт арасы» ФГБУ.

УЛБАШЛАНЫ Мурат хазыраганды.

Полиция

Уручуну терк окыуна тутхандыла

Быйыл 7 июнда Нальчикде УМВД-га тиширыу келип, белгисиз адамла аны «ВАЗ-2106» машинасын урлаганларын билдиргенди. Тиширыуу бу болум сейирге кьалдырганды, нек дегенде машинаны чархлары тешилип эдиле, аккумулятору да болмаганды.

Тинтиле бардырып, полициячыла уручуну бир кюнден тутхандыла. Ол алгын да башы сюдлюк болган 19-жыллык нальчикчиди. Ол право низамны саклаучулагыа айтаныха, эрттениликде юйюне бара, машинаны кьргенди. Аны халына кыарап, юйюндөн аккумулятор-

ну келтиргенди, аны жерине салып, машинаны алып кетгенди.

Алай техника хали осал болганы ючюн ол жалаңда Киров-Мальбахов орамла бирге кыошулган жерге жеталганды. Болсада жаш тунгюлмегенди. Ол алайтын ётуп барганладан болушлук излеп, стоянкага тартдырганды. Полициячыла урланган машинаны Кооперативный орамда тапхандыла.

Жаш адамга РФ-ни УК-сыны 166-чы статьясыны 1-чи кесегине кьре терслеу материалла ачылгандыла.

ТИКАЛАНЫ Фатима хазыраганды.

КыМР-ни Маданият министрствосуну, «КБР-Медиа» ГКУ-ну, КыМР-ни Журналистлерини союзуну, «Кабардино-Балкарская правда», «Адыг псалъэ», «Заман», «Горянка», «Советская молодежь» газетлени, «Литературная Кабардино-Балкария», «Ош-хамачо», «Минги-Тай», «Солнышко», «Нур», «Нюр» журналланы редакцияларыны, ВГТРК-ны «Кыбарты-Малкьар» ВТК-сыны, «Элбрус» китап басманы, «КБР-инфо» информация агентствону коллективлери кырал закарзаланы кыура эмда орнатуу жаны бла бөлүмюно специалист КАРМОВА Алана Аслановнага атасы **ОСМАНАНЫ Нашону** жашы Аслан замансыз ёлгенине бушу этгенлерин билдирип, кыайгы сьз бердиле.

Спорт

Элли тогъуз субъектни арасында – ючюнчю жерде

Белгородну «Белгород Арена» спорт арасында тьквондодан 12-14-жыллык спортчулары араларында Россейни биринчилиги кыуралганды. Анга кыралны 59 регионундан 780 адам кыатышхандыла.

Мында хорлаганлагыа Европаны биринчилигине эм Школчуланы битеудуния оюнларына кыатышырга эркинлик берилгенди, ол себепден майдалла ючюн кюреш бек кыаты барганды. Анда республиканы атындан 18 атлет эришгендиле.

Аладан биринчи жерге Дамир Гусейнов чыкканды. Кантемир Бицуев, Созайланы Артур, Элина Тхамокова, Рузана Каблахова

кюмош майдалланы кыатхандыла. Хаджиланы Сальма, Теграланы Дарина бла Диана Иванова ючюнчюле болгандыла. Финалистле Россейни жыйымдык командасына киргендиле, ала энди башда сагынылган даражалы эришюледе сермеширкидиле.

Битеукоманда эсепде Кыбарты-Малкьар 59 субъектни арасында ючюнчю жерни алганды. Республиканы кыауумун тренерле Ахметланы Амир, Ялдар Кугханодо, Тикаланы Индрис, Абдельжабар бла Кантемир Унажовла, Беслан Хараев, Резуан Бжеников хазырагандыла.

КУЛЬЧАЛАНЫ Зулфия.

Кыажыкмаулук изленген эсепле келтиргенди

Бу кюледе Дондагы Ростовда акыылбалык болмагьанланы араларында кыатыш единоборстводан Россейни юг жаныны чемпионаты бла биринчилиги бардырылганды. Анга Чечен, Ингуш, Кыалмук, Шимал Осетия-Алания, Дагьыстан, Кыбарты-Малкьардан, Ростов областьдан да жаш спортчула кыатышхандыла. Анда хорлаганла бир ай бла жарымдан Кызахстанда бардырыллык дунияны биринчилигине барлыкдыла.

Бизни республикадан ол магьаналы эришюлеге жалаңда экеулен кыатышхандыла - Чегем шахардан онжыллык Миндикеланы Имран бла Хасаниядан жетижыллык Кюч-

мезланы Айдар. Ала кеси жыл санларында биринчи жерлеге тийишли болгандыла. Майдалла, кубокла, дипломла бла сауыалангандыла эмда Кызахстанда бардырыллык чемпионатха эркинлик кыагыт алгандыла.

Имранны, Айдарны да Долинскде «Элбрус» спорт залда Ёлмезланы Дагиб, Жантууланы Азамат, Ностулану Азрет кюретдиле. Бу тренерлени хайырындан бу жашланы биринчи хорламлары туюлюдо. Биринчи аланы башчылыкларында төрт жылны жарау эте эсе, экинчи бу спортха эки жыл мындан алга келгенди, ахшы кьорюмдөле да болдурады. Сьзсюз, бу жолгуу хорлам жашлагыа тынчылык бла келмегенди. Ары дери көп санда жараула, эришюле, хорламла, хорлатыула да болгандыла. Эки ай мындан алга Имран дюгерли спортчу бла туюбшиуде кьолун ачтыханды, болсада энди, битеу кючюн жыйып, гиртчилиги эмда хорламга итинуую бла алга чыкканды.

Жашла, мындан ары да ахшы жетишимле болдуруп, уллу эмда магьаналы эришюледе атларын айтдыра турлукларына ийнабабыз.

ХОЛАЛАНЫ Марзият.

Бабугентни командасы алга чыкканды

Тырыауузну «Геолог» спорт-саулукландырыу комплексинде кызыланы араларында волейболдан регионла аралы турнир болганды. Россейни кюноне аталган бу эришюлеге Кыбарты-Малкьардан бла Шимал Осетия-Аланиядан алты команда кыатышханды. Аланы барысындан да кюлю Бабугентни спортчулары болгандыла.

Бу тау элли командасы дюгерли кызыланы 2:0 эсеп бла кыатханды. Алай бла Шимал Осетиядан келген кыауум экинчи жерге чыкканды. Тырыауузну спортчулары да, исламейчилени хорлап, юч кюлю команданы санына тыошгендиле.

Хорлаганлагыа кубокла, майдалла эмда Элбрус районну Физкультура эм спорт комитетини грамоталары берилгендиле. Турнир «Единая Россия» партианы

жер-жерли бөлүмюно себеплиги бла ётгенди.

Анатолий ТАЛАЕВ, СУРАТДА: турнирни бир кезиюу.

Эски сурат

Бызынгыны алгыннгы сфаты

Татарлы жазычу, алим Фатих Сабагатуллинни «Татарлыла бла чойютлюле» деген китабында Малкяр жанында Бызынгы, Булунгу деген сөзле эрттегили булгарлыладан кьалгандыла деп жазады. Биз а билебиз аланы кыраллары жетинчи ёмюрде кьуралып, кьырк жылдан сора чачылганын. Аны санында болганды Шимал Кавказны тийреси да.

Аны айта келгеним, бу Бызынгыны суратыды. 1933 жылда алыннганды. Биз мында кёребиз таш хуналаны, тытыр

бла сюртлюген юйлени, ожакъланы. Юйле кьаялагъа, төшлеге тирелип, бирини чорбаты, башхасыны арбазы болуп, узакдан кьарасанг, кёп кьатлы журтлагъа окуна ушайдыла. Орамда уа аммалары бла сабийчикле заманларын оздурадыла.

Табийгьат болумлагъа темирден да таш чыдамлыды. Анга шагъатдыла бююнлюкде да эски эллерибизде сакъланып турган таш хунала бла жарты оюлган юй кьабырла.

ОСМАНЛАНЫ Хыйса.

Табийгьатыбыз

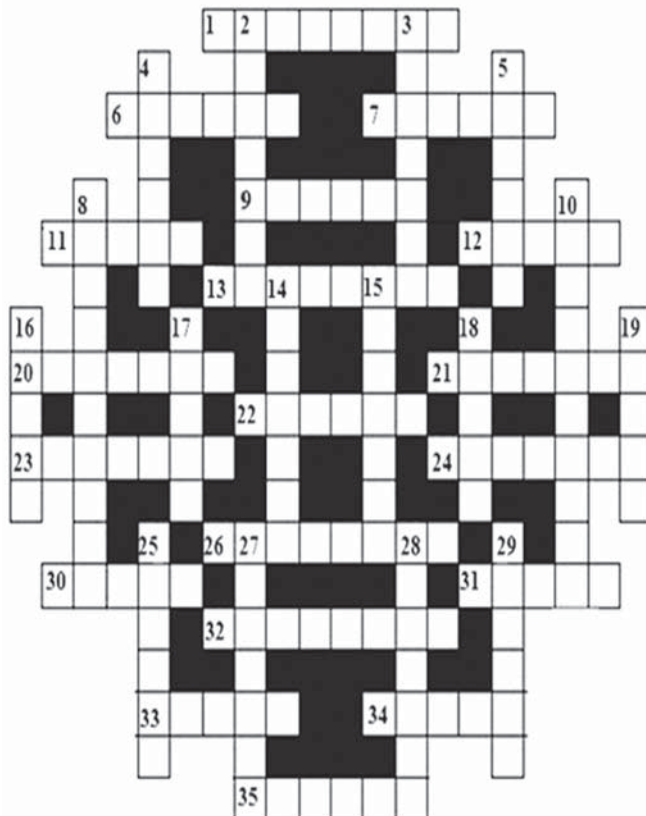
Кьабарты-Малкяр кьырал заповедникде жайны биринчи кюнлеринден башлап кавказлы рододендрон чагъады. Бу гюлге асламында Огъары Бахсан, Бызынгы эмда Башил-Чегем заповедникде тюберге боллукьду. Ёмюрлюк кьарлагъа, бийик таулагъа эмда кечеге салкынлыкъга да кьарамай, чакъганлай турады. Эки минг метр эмда андан да бийикде, субальпий эмда альпий жерледе кьальны ёседи.

Кавказлы рододендрон – жылны кьайсы кезиунде да жашиллей турган юлкуюдо. Аны чапыракълары кьалындыла, поллери уа бек ариудула, гитче

кьонгуроучукълагъа ушайдыла. Ол асламында акъ тюрсюнлюдо, болсада аны сют бетлилери, саргылдымлары, кьызгылдымлары, тамгьалылары да тюбейдиле. Ала бурун заманладан бери да халкь медицинада хайырлангандыла. Рододендронну, башха битимлени да ариу чакъганларын «Бызынгы чыраннга», «Мижирги», «Уштулу», «Гара суулагъа» экология маршрутада кёрирге боллукьду.

ТОГЪУЗАЛАНЫ Лейля,
«Кьабарты-Малкяр заповедник»
ФГБУ-ну таматасыны орунбасары.

Сёзбер

ЭНИНЕ: 1. Кьаты жел уруу. 6. Синтетика кьумач. 7. Бек иги. 9. Кьумачны тюрлюсо. 11. Металл. 12. Умут. 13. Бармакъланы бирге кьыссанг, ол болады. 20. Нальчикни кьыйыр району. 21. Кьышха алай да айтадыла. 22. Кьан жууукъла. 23. Нарт батыр. 24. Кьат-кьат айырылычу гыржын. 26. Келин чыгьаргьанда, ол бек магьаналы адамды. 30. Суусап. 31. Тахтада ёседи. 32. Араплы. 33. Муслиманны ашдан тыйылган кезиюу. 34. Затдан ангылауу болмагьан адам. 35. Бизни ата-бабаларыбыз.

ЁРЕСИНЕ: 2. Жасау. 3. Затны таркьая барыуу. 4. Бир тюрк миллетни адамы. 5. Ауругьан. 8. Жангыз жулдуз. 10. Жулдуз эрши чам. 15. Эрттегили таулу календарь. 16. Кавказ миллетни адамы. 17. Мал кютюлген жер. 18. Буз тау, аллай аты бла шахар да барды Кьзахстанда. 19. Юйге тытыр сюртюу. 25. Хатер. 27. Ораза ай. 28. Миллет жаулукьну ала ариу кёргюзтедиле. 29. Текуланы Жамалны романы, аллай аты бла нарт да болганды.

ГАЗЕТНИ 69-чу НОМЕРИНДЕ БАСМАЛАННГАН СЁЗБЕРНИ ЖУУАПЛАРЫ:

Энине: 3. Чыран. 8. Кьылтамакь. 9. Локьумлукь. 10. Оноучулукь. 14. Аркьан. 17. Быргьы. 19. Жабалакь. 21. Кьыркьар. 22. Кьанбуз. 23. Ашлау. 24. Талкьы. 25. Сантим. 28. Налмас. 30. Сапыран. 31. Отлау. 32. Зийна. 35. Сураччыла. 38. Баппахан. 39. Кьандауур. 40. Орман.

Ёресине: 1. Кьыркьыу. 2. Байлау. 4. Кьысыдыркь. 5. Эмина. 6. Акьсуу. 7. Жууурган. 11. Чачакь. 12. Байрамлау. 13. Кьыркьынжик. 15. Чахауан. 16. Кьарагьач. 18. Зыраф. 20. Кьуран. 26. Татаркьан. 27. Сыфат. 29. Линолеум. 33. Бурху. 34. Алина. 36. Айнура. 37. Чакьмакь.

Учредитель: Кьабарты-Малкяр Республиканы Парламенти бла Правительствоу

Баш редактор
АТАЛАНЫ Жамал

РЕДКОЛЛЕГИЯ:

ТЕКУЛАНЫ Хауа
(баш редактору орунбасары)
ЖАНГУРАЗЛАНЫ Нажабат,
(баш редактору орунбасары)
ТОКЪЛУЛАНЫ Борис
(жууаплы секретарь),
МУСУКАЛАНЫ Сакинат,
ТИКАЛАНЫ Фатима,
ТРАМЛАНЫ Зукура,
УЛБАШЛАНЫ Мурат.

ТЕЛЕФОНЛА:

Редактору приёмный - 42-63-01. Баш редактору орунбасарлары - 42-38-21. 40-04-82. Жууаплы секретарь - 42-66-85. Секретариат - 40-93-62. Корректорла - 42-63-52.

Газет Басманы эм асламлы информацияны эркиниклерин кьоруулау жаны бла Кьабарты-Малкяр регион инспекцияда 2016 жылда 19 декабрьде регистрация этилгенди.
Регистрация номер — ПИ № ТУ07-00118. Индекс - 51532

Газетни басмагъа «КьМР-Медиа» ГКУ-ну компьютер службасы хазыр этгенди.

Газет «Издательство «Южный регион» ООО-ну типографиясында басмаланганды. Ставрополь край, Ессентуки ш., Никольский орам, 5а

Номерге графике кёре 19.00 сагъатда кьол салынады. 20.00 сагъатда кьол салыннганды.

ГАЗЕТНИ НОМЕРНИ ЧЫГЪАРГЪАНАЛА:

Таппасханланы Аминат - дежурный редактор, Кучукъланы Сафият, Кегенчиланы Зульфья - жууаплы секретары орунбасарлары; Бийчеккуланы Жаннета (1,2,3,4-чо бетле), Гельяланы Валентина (9,10,11,12-чи бетле) - корректорла.
Тиражы 1236 экз. Заказ № 1337

Багъасы 15 сомду.

РЕДАКЦИНЫ ЭМ ИЗДАТЕЛЬНИ АДРЕСИ:

360000, Нальчик шахар,
Ленин атлы проспект, 5
электрон почтасы:
elbor_50@mail.ru